

Promotie

Tot het uitbreken van de financiële crisis is in ontwikkelde landen decennialang de welvaart per capita vrijwel continu toegenomen. Niet iedereen heeft hiervan echter in dezelfde mate geprofiteerd. In de meeste ontwikkelde landen stegen loonverschillen tussen laag- en hoogopgeleide werknemers en nam de ongelijkheid in besteedbaar inkomen toe. In mijn proefschrift probeer ik inzicht te verschaffen in oorzaken en gevolgen van toegenomen inkomensongelijkheid en ontwikkelingen in sociaaleconomisch beleid in internationaal-vergelijkend perspectief. Hierbij maak ik gebruik van data op sectoraal en beroepsniveau binnen landen. Het proefschrift bestaat uit vijf inhoudelijke hoofdstukken. Ik vat hieronder twee van deze vijf hoofdstukken samen. De overige hoofdstukken in mijn proefschrift betreffen een analyse van determinanten van loongelijkheid op sectoraal niveau, mogelijke gevolgen van ongelijkheid op economische groei en een vergelijking van sociaaleconomische maatregelen die genomen zijn in verschillende landen als reactie op de financiële crisis.

Hoe kunnen we de wijdverspreide toename in inkomensongelijkheid verklaren? Een veelgenoemde verklaring is dat laaggeschoold werk verdwijnt naar lagelonenlanden zoals China. In een hoofdstuk geschreven met Olaf van Vliet van de Universiteit Leiden onderzoeken we de effecten van import uit China op de loonverdeling in ontwikkelde landen. We kijken specifiek naar handelsconcurrentie met China in buitenlandse exportmarkten, wat weinig aandacht heeft gekregen in de politieke economie. Lonen en werkgelegenheidsmogelijkheden van laaggeschoolde werknemers kunnen immers ook onder druk komen te staan wanneer een land minder kan exporteren naar andere landen, omdat het voor deze andere landen aantrekkelijker wordt om over te schakelen op de import van Chinese goederen. We kijken tevens naar andere factoren die de loongelijkheid kunnen beïnvloeden, zoals technologische ontwikkelingen die automatisering van routinematig werk in het midden- en lagere segment van de loonverdeling eenvoudiger maken.

Voor de empirische analyse maken we gebruik van EU-KLEMS-informatie over het aandeel in arbeidsuren en lonen van laag- en hooggeschoolde werknemers op sectoraal niveau in achttien OESO-landen tussen 1990 en 2007. In sectoren die meer blootgesteld zijn aan import van Chinese

STEFAN THEWISSEN

Postdoctoraal onderzoeker aan de
Universiteit van Oxford

goederen en concurrentie met China in buitenlandse exportmarkten nam het aandeel arbeidsuren en lonen voor laaggeschoolde werknemers af. Hooggeschoolden profiteerden daarentegen van concurrentie in buitenlandse exportmarkten. Dit kan komen doordat handelsconcurrentie leidt tot innovatie en productiviteit in exporterende industrieën waar hooggeschoolde werknemers van profiteren. Tevens vinden wij bewijs voor een negatief verband tussen technologische vooruitgang en de arbeidsmarktpositie van laaggeschoolde werknemers, terwijl technologische vooruitgang positief lijkt uit te werken voor hooggeschoolde werknemers.

In het tweede deel van mijn proefschrift richt ik mij op mogelijke gevolgen van trends rondom inkomensongelijkheid. Technologische vooruitgang is als determinant van ongelijkheid door het automatiseren van routinematig werk veelvuldig onderzocht. Onderbelicht is echter hoe individuen in beroepen met een meer routinematig karakter op het toegenomen risico op baan- en loonverlies reageren in hun politieke preferenties. Op basis van microdata van de European Social Survey (ESS) in 23 landen tussen 2002 en 2012 vinden David Rueda van de Universiteit van Oxford en ik empirisch bewijs dat individuen in meer routinematig werk meer herverdeling prefereren als vorm van publieke verzekering. Deze effecten van het routinematige karakter van beroepen op herverdelingspreferenties zijn sterker voor individuen die meer risico lopen omdat ze werkzaam zijn in sectoren waar technologische vooruitgang een grotere rol speelt, en voor mensen met een hoger inkomen, aangezien zij meer te verliezen hebben als ze hun baan kwijtraken. Bovendien heeft het routinematige karakter van een beroep een sterker effect op herverdelingspreferenties dan andere risico's, zoals de mate waarin een beroep kan worden verplaatst naar het buitenland.

LITERATUUR

Thewissen, S. (2015) *Growing apart: the comparative political economy of income inequality and social policy development in affluent countries*. Proefschrift. Leiden: Universiteit Leiden.

Stefan Thewissen verdedigt zijn proefschrift op 29 september in het Academieggebouw van de Universiteit Leiden.